

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 24ης Νοεμβρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Διαφορά της κύριας δίκης η οποία έχει καταστεί άνευ αντικειμένου – Κατάργηση της δίκης»

Στην υπόθεση C-302/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Castelló de la Plana (πρωτοδικείο αριθ. 4 Castelló de la Plana, Ισπανία), με απόφαση της 7ης Μαΐου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 12 Μαΐου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Casilda

κατά

Banco Cetelem SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Λυκούργο, πρόεδρο τμήματος, L. S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin και O. Spineanu-Matei (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Banco Cetelem SA, εκπροσωπούμενη από τους D. Sarmiento Ramírez-Escudero και C. Vendrell Cervantes, abogados,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. J. Ruiz Sánchez,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J. Baquero Cruz, την I. Rubene και τον N. Ruiz García,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των αρχών της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και της ασφάλειας δικαίου, του άρθρου 120 ΣΛΕΕ καθώς και του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Casilda, καταναλώτριας, και της Banco Cetelem SA σχετικά με σύμβαση ανανεούμενης πιστώσεως που συνήφθη μεταξύ της πρώτης και της Banco Cetelem και της οποίας το επιτόκιο φέρεται να είχε τοκογλυφικό χαρακτήρα.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 93/13

- 3 Το άρθρο 4 της οδηγίας 93/13 προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7, ο καταχρηστικός χαρακτήρας μιας συμβατικής ρήτρας κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή των υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση και όλες οι κατά τον χρόνο της σύναψης της σύμβασης περιστάσεις που περιέβαλαν την εν λόγω σύναψη, καθώς και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται.

2. Η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών δεν αφορά ούτε τον καθορισμό του κυρίου αντικειμένου της σύμβασης ούτε το ανάλογο ή μη μεταξύ της τιμής και της αμοιβής, αφενός, και των υπηρεσιών ή αγαθών που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα, αφετέρου, εφόσον οι ρήτρες αυτές είναι διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό.»
- 4 Το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή διατηρούν, στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, αυστηρότερες διατάξεις σύμφωνες προς τη συνθήκη, για να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή.»

Η οδηγία 2008/48/EK

- 5 Το άρθρο 22 της οδηγίας 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2008, L 133, σ. 66), το οποίο φέρει τον τίτλο «Εναρμόνιση και αναγκαστικός χαρακτήρας της παρούσας οδηγίας», ορίζει τα εξής:

«1. Καθόσον η παρούσα οδηγία περιέχει εναρμονισμένες διατάξεις, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διατηρούν ή να εισάγουν στο εθνικό τους δίκαιο διατάξεις που παρεκκλίνουν από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι καταναλωτές δεν μπορούν να παραιτούνται των δικαιωμάτων που τους παραχωρούνται δυνάμει των διατάξεων του εθνικού δικαίου που μεταφέρουν στο εθνικό δίκαιο την παρούσα οδηγία ή αντιστοιχούν σ' αυτήν.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν επίσης ώστε οι διατάξεις που θεσπίζουν κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας να μην καταστρατηγούνται μέσω του τρόπου διατύπωσης των συμβάσεων, ιδίως με την ενσωμάτωση αναλήψεων ή συμβάσεων πίστωσης, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, σε συμβάσεις πίστωσης ο χαρακτήρας ή ο σκοπός των οποίων θα επέτρεπε την αποφυγή της εφαρμογής της.

[...]

Το ισπανικό δίκαιο

Ο αστικός κώδικας

- 6 Κατά το άρθρο 1255 του Código civil (αστικού κώδικα), «τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να συνάπτουν τις συμφωνίες, ρήτρες και όρους που θεωρούν ενδεδειγμένους, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν αντιβαίνουν στον νόμο, τα χρηστά ήθη ή τη δημόσια τάξη».

Ο νόμος περί τοκογλυφίας

- 7 Κατά το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, του Ley sobre nulidad de los contratos de préstamos usurarios (νόμου περί ακυρότητας των συμβάσεων τοκογλυφικών δανείων), της 23ης Ιουλίου 1908 (BOE αριθ. 206, της 24ης Ιουλίου 1908, στο εξής: νόμος περί τοκογλυφίας):

«Κάθε σύμβαση δανείου στην οποία το επιτόκιο είναι σημαντικά υψηλότερο από το σύνηθες επιτόκιο χρήματος και προδήλως δυσανάλογο λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υποθέσεως ή της οποίας οι όροι είναι μη δίκαιοι είναι άκυρη, όταν συντρέχουν λόγοι που επιτρέπουν να θεωρηθεί ότι ο δανειολήπτης συναίνεσε σε αυτήν λόγω της ανάγκης, της κουφότητας ή της απειρίας του.»

Ο LGDCU

- 8 Το άρθρο 80 του κωδικοποιημένου κειμένου του γενικού νόμου περί προστασίας των καταναλωτών και των χρηστών, το οποίο εγκρίθηκε με το Real Decreto Legislativo 1/2007, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 1/2007, περί εγκρίσεως του κωδικοποιημένου κειμένου

του γενικού νόμου περί προστασίας των καταναλωτών και των χρηστών), της 16ης Νοεμβρίου 2007 (BOE αριθ. 287, της 30ής Νοεμβρίου 2007, στο εξής: LGDCU), σχετικά με τις «Απαιτήσεις οι οποίες ισχύουν για τις ρήτρες που δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης», αναφέρει, μεταξύ των απαιτήσεων αυτών, στο σημείο του c, την «καλή πίστη και [τη] δίκαιη ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων, γεγονός το οποίο, εν πάση περιπτώσει, αποκλείει τη χρήση καταχρηστικών ρητρών».

- 9 Το άρθρο 82, παράγραφος 1, του LGDCU ορίζει τα εξής:

«Θεωρείται καταχρηστική κάθε ρήτρα που δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, καθώς και κάθε πρακτική που δεν προκύπτει από ρητή συμφωνία και η οποία, παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί σε βάρος του καταναλωτή και του χρήστη σημαντική ανισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων που απορρέουν από τη σύμβαση.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 10 Στις 8 Απριλίου 2011, η ενάγουσα της κύριας δίκης, καταναλώτρια, συνήψε με την Banco Cetelem σύμβαση καταναλωτικού δανείου, υπό μορφή ανανεούμενης πιστώσεως (revolving), προβλέπουσα συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο (στο εξής: ΣΕΠΕ) 23,14 %, με την οποία συνδεόταν η διάθεση πιστωτικής κάρτας (στο εξής: επίμαχη σύμβαση πιστώσεως).
- 11 Η καταναλώτρια άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Castelló de la Plana (πρωτοδικείου αριθ. 4 Castelló de la Plana, Ισπανία), αγωγή με αίτημα να αναγνωριστεί η ακυρότητα της επίμαχης συμβάσεως πιστώσεως, λόγω, πρωτίστως, έλλειψης διαφάνειας και ενημέρωσης κατά τη σύναψή της, καθόσον με αυτή καθορίζεται ΣΕΠΕ ύψους 23,14 %, και, επικουρικώς, λόγω του ότι το επιτόκιο αυτό πρέπει να θεωρηθεί τοκογλυφικό. Με την εν λόγω αγωγή ζητείται επίσης να υποχρεωθεί η Banco Cetelem να της επιστρέψει τους ήδη καταβληθέντες τόκους, καθόσον η ενάγουσα της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί υπόχρεη σε επιστροφή μόνον του κεφαλαίου που δανείστηκε.
- 12 Η Banco Cetelem αμφισβητεί την έλλειψη διαφάνειας καθώς και τον τοκογλυφικό χαρακτήρα της επίμαχης συμβάσεως πιστώσεως. Προς τούτο, επικαλείται, μεταξύ άλλων, την απόφαση αριθ. 149/2020 του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ισπανία), της 4ης Μαρτίου 2020 (ES:TS:2020:600), σχετικά με την ερμηνεία του νόμου περί τοκογλυφίας. Από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι το επιτόκιο που καθορίζεται με την επίμαχη σύμβαση πιστώσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως τοκογλυφικό. Συγκεκριμένα, από την εν λόγω απόφαση προκύπτει ότι, προκειμένου να καθοριστεί αν ένα επιτόκιο έχει τοκογλυφικό χαρακτήρα, πρέπει να ληφθεί υπόψη το μέσο επιτόκιο που ισχύει για την κατηγορία πράξεων στην οποία εμπίπτει η επίμαχη πράξη, όπως αυτό δημοσιεύεται στα επίσημα στατιστικά στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας της Ισπανίας. Εν προκειμένω, το ΣΕΠΕ ύψους 23,14 % που μνημονεύεται στην επίμαχη σύμβαση πιστώσεως είναι χαμηλότερο από το μέσο επιτόκιο που εφαρμόζεται γενικώς γι' αυτή την κατηγορία συμβάσεων, ήτοι τις συμβάσεις ανανεούμενης πιστώσεως.
- 13 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα των αποφάσεων του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου) αριθ. 628/2015, της 25ης Νοεμβρίου 2015 (ES:TS:2015:4810), και αριθ. 149/2020, της 4ης Μαρτίου 2020 (ES:TS:2020:600), με τις αρχές της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και της ασφάλειας δικαίου, καθώς και με τις οδηγίες 93/13 και 2008/48.

- 14 Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι αρχές που απορρέουν από τις εν λόγω αποφάσεις του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου) όχι μόνον παραμορφώνουν την έννοια της «τοκογλυφίας», καθόσον εξαλείφουν την υποκειμενική πτυχή της, δηλαδή την εκτίμηση της ευάλωτης θέσης του καταναλωτή, αλλά είναι, επίσης, ασύμβατες με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13, καθόσον επιτρέπουν τον καθορισμό ή τον δικαστικό έλεγχο της τιμής ή, ακόμη, του κόστους της καταναλωτικής πίστης, χωρίς νόμιμο έρεισμα και εκτός του πλαισίου της κήρυξης της ακυρότητας της συμβάσεως ως τοκογλυφικής. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, στο πλαίσιο της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί, υποχρεούται να αφήσει ανεφάρμοστη την ως άνω νομολογία του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου), σύμφωνα με την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.
- 15 Επιπλέον, δεδομένου ότι το Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο) έκρινε, με την απόφαση αριθ. 149/2020, της 4ης Μαρτίου 2020 (ES:TS:2020:600), ότι ο δικαστής δύναται να εξετάσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτηρας περί καθορισμού του επιτοκίου μόνον οσάκις ο καταναλωτής έχει υποβάλει σχετικό αίτημα, η νομολογία αυτή είναι επίσης ασύμβατη με την απορρέουσα από την οδηγία 93/13 υποχρέωση του δικαστή να ελέγχει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών συμβάσεως καταναλωτικής πίστης.
- 16 Τέλος, κατά το αιτούν δικαστήριο, το Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο), με την εν λόγω απόφαση, περιόρισε την εξουσία εκτιμήσεως του εθνικού δικαστηρίου όσον αφορά τον ενδεχομένως τοκογλυφικό χαρακτήρα συμβάσεως καταναλωτικής πίστης, καθορίζοντας, συναφώς, κριτήρια τα οποία δεν είναι ούτε αντικειμενικά ούτε ακριβή και παραβιάζοντας, με τον τρόπο αυτό, όπως προκύπτει από την αποκλίνουσα νομολογία των εθνικών δικαστηρίων, την αρχή της ασφάλειας δικαίου. Αυτή η έλλειψη ασφάλειας δικαίου δεν συνάδει με τον σκοπό της αποτελεσματικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς καταναλωτικής πίστης τον οποίο επιδιώκουν η οδηγία 2008/48 καθώς και το άρθρο 120 ΣΛΕΕ.
- 17 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Castelló de la Plana (πρωτοδικείο αριθ. 4 Castelló de la Plana) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) α) Βάσει της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης στους τομείς αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ειδικότερα, στο πλαίσιο της ρύθμισης της καταναλωτικής πίστης και των συμβάσεων με καταναλωτές, πρέπει η συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης της νομολογίας του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου), ως ανώτατου δικαστηρίου, κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του [νόμου περί τοκογλυφίας], ως εθνικής διάταξης (στο μέτρο που η εν λόγω νομολογία αφορά όχι μόνον το ζήτημα της ακυρότητας της συναφθείσας σύμβασης, αλλά και το ζήτημα του καθορισμού του “κύριου αντικειμένου” της σύμβασης καταναλωτικού δανείου, υπό μορφή ανανεούμενης πιστώσεως, καθώς και το ανάλογο ή μη της σχέσης “ποιότητας/τιμής” της παρεχόμενης υπηρεσίας), να αξιολογείται αυτεπαγγέλτως από το εθνικό δικαστήριο ή πρέπει, αντιθέτως, όπως έχει αποφανθεί το Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο), το εν λόγω καθήκον αξιολόγησης της συμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης και τις οδηγίες του να εξαρτάται από την προϋπόθεση υποβολής αιτήματος εκ μέρους του ενάγοντος (αρχή της διαθέσεως), με αποτέλεσμα να θεωρείται ότι δεν τίθεται ζήτημα υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και των αποτελεσμάτων εναρμόνισης που συνεπάγεται, εάν η αγωγή που ασκείται βάσει του εθνικού δικαίου στηρίζεται “αποκλειστικώς ή κυρίως” στην ακυρότητα της σύμβασης καταναλωτικής πίστης “λόγω του τοκογλυφικού της χαρακτήρα”, παρότι η νομολογία του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου), σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή του προμνησθέντος νόμου περί τοκογλυφίας, αφορά τον ορισμό του κύριου

αντικειμένου και το ανάλογο ή μη της σχέσης ποιότητας/τιμής της σύμβασης καταναλωτικής πίστης, στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς που καλείται να επιλύσει το εθνικό δικαστήριο;

- β) Εν πάση περιπτώσει, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και των αποτελεσμάτων εναρμόνισης που αυτό συνεπάγεται στο πλαίσιο της ρύθμισης της καταναλωτικής πίστης και των συμβάσεων με καταναλωτές και δεδομένου ότι το Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο) επανέλαβε σε πλείονες αποφάσεις του ότι η “εξαίρεση” που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας [93/13], ως εναρμονισμένος κανόνας, έχει μεταφερθεί πλήρως στην ισπανική έννομη τάξη και, επομένως, το εθνικό δικαστήριο δεν πρέπει να διενεργεί δικαστικό έλεγχο των τιμών, και δεδομένου, επίσης, ότι δεν υπάρχει στην ισπανική έννομη τάξη κανόνας δικαίου ο οποίος να επιτρέπει ή να καθιστά γενικώς δυνατό τον εν λόγω δικαστικό έλεγχο των τιμών, περιλαμβανομένου του [νόμου περί τοκογλυφίας], και δεδομένου, περαιτέρω, ότι δεν αξιολογήθηκε η ενδεχόμενη έλλειψη διαφάνειας της ρήτρας που καθορίζει την τιμή της καταναλωτικής πίστης, αντιβαίνει στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13 η διενέργεια από το εθνικό δικαστήριο, κατ’ εφαρμογήν εθνικής διάταξης, ήτοι του προμνησθέντος νόμου περί τοκογλυφίας, εκτός του πλαισίου κήρυξης της ακυρότητας της συναφθείσας σύμβασης, ως “νέας εξουσίας”, “δικαστικού ελέγχου” του κύριου αντικειμένου της σύμβασης για τον καθορισμό, γενικά, είτε της τιμής της καταναλωτικής πίστης (διά παραπομπής στο συμβατικό ή στο ονομαστικό επιτόκιο) είτε του κόστους της καταναλωτικής πίστης (διά παραπομπής στο [ΣΕΠΕ]);
- γ) Τέλος, σύμφωνα με τα ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη του κανονιστικού πλαισίου και του πλαισίου εναρμόνισης που θεσπίζει η Συνθήκη ΛΕΕ, ιδίως στον τομέα αρμοδιοτήτων της Ένωσης σχετικά με τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, συνάδει με το άρθρο 120 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με την οικονομία της ανοιχτής αγοράς και την αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, ο έλεγχος από το εθνικό δικαστήριο για τον καθορισμό, γενικά, της τιμής ή του κόστους της καταναλωτικής πίστης, χωρίς την ύπαρξη εθνικού κανόνα που να παρέχει ρητώς τη δυνατότητα αυτή;

- 2) Βάσει της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης στον τομέα εναρμόνισης που εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ένωσης, ειδικότερα, στο πλαίσιο των οδηγιών ρύθμισης της καταναλωτικής πίστης και των συμβάσεων με καταναλωτές, και δεδομένου ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς καταναλωτικής πίστης, αντιβαίνει στην εν λόγω αρχή της ασφάλειας δικαίου, για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς καταναλωτικής πίστης, το ανώτατο όριο του [ΣΕΠΕ] στις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης που μπορεί να επιβληθεί, γενικά, στον καταναλωτή προς τον σκοπό καταπολέμησης της τοκογλυφίας και το οποίο καθόρισε το Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο) βάσει όχι αντικειμενικών και ακριβών παραμέτρων, αλλά απλώς και μόνον κατά προσέγγιση, με αποτέλεσμα να επαφίεται ο συγκεκριμένος καθορισμός του σε κάθε εθνικό δικαστήριο για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 18 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να εκδικαστεί η υπό κρίση υπόθεση με την ταχεία διαδικασία του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Προς στήριξη του αιτήματός του, το αιτούν δικαστήριο ανέφερε ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα έχουν ιδιαίτερη σημασία στο ισχύον πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής αγοράς της καταναλωτικής πίστης.

- 19 Το άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι, κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου ή, σε εξαιρετική περίπτωση, αυτεπαγγέλτως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί, όταν η φύση της υπόθεσης απαιτεί να αποφανθεί το Δικαστήριο το συντομότερο δυνατόν, να αποφασίσει, αφού ακούσει τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, την υπαγωγή της προδικαστικής παραπομπής σε ταχεία διαδικασία.
- 20 Συναφώς, όσον αφορά το γεγονός ότι τα ερωτήματα που εγείρει η υπό κρίση υπόθεση αφορούν ενδεχομένως μεγάλο αριθμό προσώπων και έννομων σχέσεων, υπενθυμίζεται ότι η προβλεπόμενη στην ως άνω διάταξη ταχεία διαδικασία αποτελεί δικονομικό μέσο για την αντιμετώπιση εξαιρετικά επείγουσας περίπτωσης (πρβλ. απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2022, Veridos, C-669/20, EU:C:2022:684, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 21 Πλην όμως, ο σημαντικός αριθμός προσώπων ή έννομων καταστάσεων που ενδέχεται να αφορά η απόφαση την οποία πρέπει να εκδώσει το αιτούν δικαστήριο μετά την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο δεν συνιστά αυτός καθεαυτόν εξαιρετική περίπτωση ικανή να δικαιολογήσει την υπαγωγή της υποθέσεως σε ταχεία διαδικασία [απόφαση της 3ης Μαρτίου 2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri κ.λπ. (Ειδικευόμενοι γιατροί), C-590/20, EU:C:2022:150, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 22 Υπό τις συνθήκες αυτές, στις 12 Μαΐου 2021, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε, αφού άκουσε τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, ότι δεν συνέτρεχε λόγος να γίνει δεκτό το αίτημα αυτό.

Οι εξελίξεις που σημειώθηκαν μετά την υποβολή της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 23 Με επιστολή της 1ης Αυγούστου 2022, η Banco Cetelem ενημέρωσε το Δικαστήριο, προσκομίζοντας τα σχετικά έγγραφα, αφενός, ότι στις 29 Απριλίου 2021 είχε κατατεθεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου δήλωση αποδοχής, με την οποία η Banco Cetelem αποδέχθηκε όλες τις αξιώσεις της ενάγουσας της κύριας δίκης. Αφετέρου, η Banco Cetelem εκθέτει ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης κατέληξαν σε συμφωνία συμβιβασμού βάσει της οποίας η ενάγουσα της κύριας δίκης παραιτείται από όλες τις αξιώσεις της με αντάλλαγμα την καταβολή από την Banco Cetelem του ζητηθέντος ποσού. Στην ως άνω επιστολή επισυνάφθηκε αντίγραφο της αιτήσεως επικυρώσεως της εν λόγω συμφωνίας συμβιβασμού, η οποία υποβλήθηκε στο αιτούν δικαστήριο στις 10 Μαΐου 2021, καθώς και αντίγραφο της από 12 Μαΐου 2021 αποδείξεως περί καταβολής του συμφωνηθέντος ποσού.
- 24 Σύμφωνα με τους όρους της εν λόγω συμφωνίας, η επίμαχη σύμβαση πιστώσεως λύεται και έκαστος των συμβαλλομένων δηλώνει ότι δεν έχει πλέον καμία απαίτηση έναντι του αντισυμβαλλομένου.
- 25 Στην ερώτηση του Δικαστηρίου αν η απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα εξακολουθούσε να είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο, με την από 31 Αυγούστου 2022 απάντησή του, επισήμανε ότι στις 7 Μαΐου 2021 αποφάσισε ότι, παρά τη δήλωση αποδοχής της αγωγής, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως έπρεπε να διατηρηθεί, εφόσον στηριζόταν σε πρόδηλο γενικό συμφέρον. Εξάλλου, στις 11 Μαΐου 2021 αποφάσισε ότι κατά το χρονικό διάστημα αναστολής της διαδικασίας, εν αναμονή της εκδόσεως της προδικαστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου, δεν μπορούσε να δοθεί συνέχεια στην αίτηση επικυρώσεως της συμφωνίας συμβιβασμού.

Επί της καταργήσεως της δίκης

- 26 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο, εντός του νομοθετικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο αυτό προσδιορίζει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, τεκμαίρονται λυσιτελή (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 27 Ωστόσο, κατά πάγια επίσης νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που τους είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 44).
- 28 Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 100, παράγραφος 2, του ως άνω Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε να διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν πλέον οι προϋποθέσεις αρμοδιότητάς του.
- 29 Εν προκειμένω, αφενός, από την επιστολή της 1ης Αυγούστου 2022, που διαβιβάστηκε στο Δικαστήριο από την Banco Cetelem, προκύπτει ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης συνήψαν συμφωνία συμβιβασμού, με την οποία η ενάγουσα της κύριας δίκης παραιτείται έναντι της Banco Cetelem από οποιαδήποτε απαίτηση βάσει της επίμαχης συμβάσεως πιστώσεως, με αντάλλαγμα την καταβολή ενός ποσού από την τελευταία. Όπως προκύπτει από την επιστολή του της 31ης Αυγούστου 2022 και από τα συνημμένα σ' αυτήν έγγραφα, το αιτούν δικαστήριο επιβεβαιώνει την ύπαρξη της εν λόγω συμφωνίας συμβιβασμού.
- 30 Αφετέρου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην επιστολή του της 31ης Αυγούστου 2022, το αιτούν δικαστήριο ανέφερε ότι επιθυμούσε να διατηρήσει την αίτησή του προδικαστικής αποφάσεως για τον λόγο ότι τα ερωτήματά του αφορούν ζήτημα γενικού συμφέροντος. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι απαντήσεις θα μπορούσαν να θέσουν τέλος σε μια κατάσταση ανασφάλειας δικαίου, προκληθείσα από τη νομολογία του Tribunal Supremo (Ανώτατου Δικαστηρίου), καθώς επίσης να είναι λυσιτελείς για την επίλυση πολυάριθμων ανάλογων διαφορών που εκκρεμούν, μεταξύ άλλων, ενώπιόν του.
- 31 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην ανάγκη αποτελεσματικής επιλύσεως μιας ένδικης διαφοράς. Επομένως, εάν προκύπτει ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα είναι πλέον προδήλως αλυσιτελή για την επίλυση της διαφοράς αυτής, το Δικαστήριο οφείλει να διαπιστώσει ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 32 Ειδικότερα, δεδομένου ότι τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής προϋποθέτει ότι εκκρεμεί πράγματι διαφορά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας αυτά καλούνται να εκδώσουν απόφαση που θα λαμβάνει υπόψη την προδικαστική απόφαση, το Δικαστήριο οφείλει να διατάξει την κατάργηση της δίκης οσάκις η υπόθεση της κύριας δίκης έχει καταστεί άνευ

αντικειμένου [πρβλ. απόφαση της 12ης Μαρτίου 1998, Djabali, C-314/96, EU:C:1998:104, σκέψεις 21 και 22, και διάταξη της 1ης Οκτωβρίου 2019, ΥΧ (Διαβίβαση καταδικαστικής αποφάσεως στο κράτος μέλος της ιθαγένειας του καταδίκου), C-495/18, EU:C:2019:808, σκέψεις 19 και 24 έως 26].

- 33 Εν προκειμένω, μολονότι η διαφορά της κύριας δίκης εξακολουθεί τυπικώς να εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, το οποίο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία για τους σκοπούς της παρούσας προδικαστικής παραπομπής, εντούτοις, από τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης συνήψαν συμφωνία συμβιβασμού, η οποία εκτελέστηκε, και ότι υπέβαλαν στο αιτούν δικαστήριο αίτηση για την επικύρωση της εν λόγω μεταξύ τους συμφωνίας με την οποία περατώνεται η διαφορά τους. Επομένως, η απάντηση του Δικαστηρίου στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο δεν θα είχε καμία χρησιμότητα για την έκδοση αποφάσεως επί της διαφοράς αυτής, η οποία κατέστη άνευ αντικειμένου.
- 34 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 35 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Καταργείται η δίκη επί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Castelló de la Plana (πρωτοδικείο αριθ. 4 Castelló de la Plana, Ισπανία), με απόφαση της 7ης Μαΐου 2021.

(υπογραφές)